

VELKÝ PÁTEK

📖 Iz 52,13- 53,12; Žd 4,14-16; 5,7-9;
Jan 18,1 - 19,42

1. ČTENÍ Iz 52,13-53,12

Hle, můj Služebník dojde úspěchu, bude povýšen, povznesen k velké vznešenosti. Jak mnozí budou nad ním žasnout – neboť jeho podoba byla nelidsky zohavena, vzhledem se nepodobá člověku. On přivede v údiv mnohé národy, králové před ním zavřou svá ústa, neboť spatří, co se jim neřeklo, zpozorují, co dříve neslyšeli. Kdo by uvěřil, co jsme slyšeli? Komu se ukázala Hospodinova moc? Vyrašil před ním jako výhonek, jako kořen z vyprahlé země. Neměl podob y ani krásy, aby upoutal náš pohled; neměl vzhled, abychom po něm zatoužili. Opuštěný, opuštěný od lidí, muž bolesti, znalý utrpení, jako ten, před nímž si lidé zakrývají tvář, potupený, od nás nevážený.

A přece on nesl naše utrpení, obtížil se našimi bolestmi, ale my jsme ho pokládali za zbitého, od Boha ztrestaného a ztýraného. On však byl proboden pro naše hříchy, rozdrčen pro naše viny, tížily ho tresty pro naši spásu, jeho rány nás uzdravily. Všichni jsme bloudili jak ovce, každý šel svou vlastní cestou. Hospodin na něho uvalil vinu nás všech: byl týrán, ale podrobil se a neotevřel svá ústa jako beránek vedený na porážku; jak ovce, která mlčí před stíhači, neotevřel svá ústa. Odstraněn byl souzením a nespravedlivým soudem. Kdo se stará o jeho právo? Vyrván byl ze země živých, pro zločin svého lidu byl ubit k smrti. Hrob mu vykázali mezi zločinci, posmrtný domov mezi bezbožníky, ačkoli se nedopustil křivdy ani neměl podvod v ústech. Hospodinu se však zalíbilo zdrtit ho utrpením; jestliže dá v oběť svůj život, uzří potomstvo, které bude žít dlouho, Hospodinův plán se zdaří skrze něho. Po útrapách se jeho duše nasytí světlem, **svým utrpením můj Služebník ospravedlní mnohé, neboť na sebe vezme jejich viny.** Proto mu dám zástupy jako dědictví a nesčetné množství obdrží za kořist proto, že sám sebe vydal na smrt, že se dal přičíst k hříšníkům, když nesl hříchy mnohých a prosil za zločince.

2. ČTENÍ Žd 4,14-16;5,7-9

Máme vynikajícího velekněze, který prošel až do nejvyššího nebe: je to Ježíš, Boží Syn. Proto se pevně držíme svého vyznání. Náš velekněz není takový, že by nebyl schopen mít soucit s námi, slabými. Naopak! Vždyť on sám byl vyzkoušen ve všem možném jako my, ale nikdy se nedopustil hříchu. Přistupujme proto s důvěrou k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství a našli milost, kdykoli potřebujeme pomoci. V době, kdy jako člověk žil na zemi, přednesl s naléhavým voláním a se slzami vroucí modlitby k tomu, který měl moc ho od smrti vysvobodit, a byl vyslyšen pro svou úctu k Bohu. **Ačkoli to byl Syn (Boží), naučil se svým utrpením poslušnosti. Když tak dokonil své dílo, stal se příčinou věčné spásy pro ty, kteří ho poslouchají.**

EVANGELIUM Jan 18,1-19,42

Zmocnili se Ježíše a svázali ho.

Ježíš vyšel se svými učedníky za potok Kedron, kde byla zahrada. Vstoupil do ní, on i jeho učedníci. To místo znal i jeho zrádce Jidáš, protože se tam Ježíš často scházel se svými učedníky. Jidáš si tedy vzal vojenskou čet a od velekněží a farizeů služebníky a šel tam s pochodněmi, s lucernami a se zbraněmi. Ježíš věděl všechno, co na něj má přijít. Vystoupil tedy a zeptal se jich: „**Koho hledáte?**“ Odpověděli mu: „Ježíše Nazaretského.“ Řekl jim: „**Já jsem to.**“ Stál s nimi také zrádce Jidáš. Sotva jim tedy Ježíš řekl „Já jsem to“, couvli a padli na zem. Znovu se jich zeptal: „**Koho hledáte?**“ Odpověděli mu: „Ježíše Nazaretského.“ Ježíš **odpověděl: „Už jsem vám přece řekl, že já to jsem. Hledáte-li mne, tyto zde nechte odejít.“** To proto, aby se splnilo jeho slovo: „Z těch, které jsi mi dal, nenechal jsem zahynout nikoho.“ Šimon Petr měl při sobě meč; vytasil ho tedy, udeřil veleknězova služebníka a utřel mu pravé ucho. Ten sluha se jmenoval Malchus. Ježíš však Petrovi řekl: „**Zastrč meč do pochvy! Což nemám pít kalich, který mi podal Otec?**“

Napřed Ježíše vedli k Annášovi.

Tu se četa s velitelem a židovští služebníci zmocnili Ježíše a svázali ho. Napřed ho vedli k Annášovi. Annáš totiž byl tehán Kaifáše, který byl v tom roce veleknězem. Byl to ten Kaifáš, který dal židům radu: „je lepší, když jeden člověk umře za lid...“ Šimon Petr a jiný učedník šli za Ježíšem. Tento učedník se znal s veleknězem, proto vešel s Ježíšem do veleknězova dvora; Petr však zůstal u dveří venku. Ten druhý učedník, který se znal s veleknězem, vyšel tedy ven, promluvil s vrátnou a přivedl Petra dovnitř. Vrátná se Petra zeptala: „Nepatříš také ty k učedníkům toho člověka?“ On odpověděl: „Nepatřím.“ Stáli tam sluhové a služebníci velerady, kteří si rozdělali oheň, protože bylo chladno, a ohřívali se. Také Petr u nich stál a ohřívál se. Velekněz se vyptával Ježíše na jeho učedníky a na

jeho učení. Ježíš mu odpověděl: „Já jsem mluvil k světu veřejně. Já jsem vždycky učil v synagóze a v chrámě, kde se shromažďují všichni židé, a nic jsem nemluvil tajně. Proč se ptáš mne? Zeptej se těch, kdo slyšeli, co jsem k nim mluvil. Ti dobře vědí, co jsem říkal.“ Sotva to vyslovil, jeden ze služebníků velerady, který stál při tom, dal Ježíšovi políček a řekl: „Tak odpovídáš veleknězi?“ Ježíš mu odpověděl: „Jestliže jsem mluvil nesprávně, dokaž, co bylo nesprávné. Jestliže však správně, proč mě biješ?“ Annaš ho pak poslal svázaného k veleknězi Kaifášovi.

Nepatříš také ty k jeho učedníkům? Nepatřím.

Šimon Petr stál u ohně a ohříval se. Řekli mu: „Nepatříš také ty k jeho učedníkům?“ On zapíral: „Nepatřím.“ Jeden z velekněžových sluhů, příbuzný toho, kterému Petr utal ucho, řekl: „Copak jsem tě neviděl v zahradě s ním?“ Petr to však znovu zapřel. Vtom právě kohout zakokrhal.

Moje království není a tohoto světa.

Od Kaifáše vedli Ježíše do vládní budovy. Bylo časně ráno. Sami do vládní budovy nevstoupili, aby se neposkvrnili, ale aby mohli jít velikonočního beránka. Pilát tedy vyšel k nim ven a zeptal se: „Jakou žalobu vznášíte proti tomuto člověku?“ Odpověděli mu: „Kdyby to nebyl zločinec, nebyli bychom ti ho vydali.“ Pilát jim řekl: „Vezměte si ho vy sami a suďte ho podle vašeho zákona!“ Židé mu odpověděli: „My nemáme právo nikoho popravovat.“ Tak se totiž mělo splnit Ježíšovo slovo, kterým naznačoval, jakou smrtí zemře. Pilát se vrátil do vládní budovy, dal Ježíše předvolat a zeptal se ho: „Ty jsi židovský král?“ Ježíš odpověděl: „Říkáš to sám ze sebe, anebo ti to řekli o mně jiní?“ Pilát odpověděl: „Copak jsem já žid? Tvůj národ, to je velekněží, mi tě vydali. Čeho ses dopustil?“ Ježíš na to řekl: „Moje království není z tohoto světa. Kdyby moje království bylo z tohoto světa, moji služebníci by přece bojovali, abych nebyl vydán židům. Ne, moje království není odtud.“ Pilát se ho zeptal: „Ty jsi tedy přece král?“ Ježíš odpověděl: „Ano, já jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“ Pilát mu řekl: „Co je to pravda?“ Po těch slovech vyšel zase ven k židům. Řekl jim: „Já na něm neshledávám žádnou vinu. Je však u vás zvykem, abych vám k velikonočním svátkům propustil jednoho vězně. Chcete tedy, abych vám propustil židovského krále?“ Oni znovu začali křičet: „Toho ne, ale Barabáše!“ Ten Barabáš byl zločinec.

Bud' zdrav, židovský králi.

Potom Pilát vzal Ježíše a dal ho zbičovat. Vojáci upletli z trní korunu, vsadili mu ji na hlavu, oblékli ho do rudého pláště, předstupovali před něj a provolávali: „Bud' zdrav, židovský králi!“ a bili ho. Pilát vyšel znovu ven a řekl židům: „Hle, dám vám ho vyvést, abyste uznali, že na něm neshledávám žádnou vinu.“ Ježíš vyšel s trnovou korunou a v rudém plášti. Pilát jim řekl: „Hle, člověk!“ Když ho však uviděli velekněží a služebníci, začali křičet: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ Pilát na to řekl: „Vezměte si ho vy sami a ukřižujte, neboť já na něm neshledávám žádnou vinu.“ Židé mu odpověděli: „My máme zákon a podle toho zákona musí zemřít, protože dělal ze sebe Syna Božího.“ Když Pilát uslyšel to slovo, ulekl se ještě více. Vešel proto zase do vládní budovy a zeptal se Ježíše: „Odkud jsi?“ Ježíš mu však nedal žádnou odpověď. Pilát mu řekl: „Se mnou nechceš mluvit? Nevíš, že mám moc tě propustit, a že mám moc dát tě ukřižovat?“ Ježíš odpověděl: „Neměl bys nade mnou vůbec žádnou moc, kdyby ti nebyla dána shora. Proto má větší vinu ten, kdo mě vydal tobě.“

Pryč s ním! Pryč s ním! Ukřižuj ho!

Pilát se proto snažil ho propustit. Ale židé křičeli: „Když ho propustíš, nejsi přítel císařův. Každý, kdo se dělá králem, staví se proti císaři!“ Jak Pilát uslyšel ta slova, nařídil vyvést Ježíše ven a zasedl k soudu na místě zvaném Kamenná dlažba, hebrejsky Gabbatha. Byl den příprav na velikonoce, kolem poledne. Pilát řekl židům: „**Hle, váš král!**“ Ale oni se pustili do křiku: „Pryč s ním! Pryč s ním! Ukřižuj ho!“ Pilát jim namítl: „Vašeho krále mám ukřižovat?“ Velekněží odpověděli: „Nemáme krále, ale jen císaře!“ Tu jim ho vydal, aby byl ukřižován.

Ukřižovali ho a s ním ještě dva jiné.

Vzali tedy Ježíše. On sám si nesl kříž a šel na místo zvané Lebka, hebrejsky Golgota. Tam ho ukřižovali a s ním ještě dva jiné, každého po jedné straně, a Ježíše uprostřed. Pilát dal také zhotovit a připevnit na kříž nápis v tomto znění: Ježíš Nazaretský, židovský král. Tento nápis četlo mnoho židů, protože místo, kde byl Ježíš ukřižován, bylo blízko města; byl napsán hebrejsky, latinsky a řecky. Proto židovští velekněží říkali Pilátovi: „Nepiš: 'Židovský král', ale: 'On tvrdil: Jsem židovský král'.“ Pilát odpověděl: „Co jsem napsal, napsal jsem!“ Rozdělili si mé šaty. Když vojáci Ježíše ukřižovali, vzali jeho svrchní šaty a rozdělili je na čtyři části, každému vojákovi jednu; vzali i suknicí. Suknice byla nesešivaná, v jednom kuse setkaná odshora až dolů. Řekli si tedy: „Netrhejme ji, ale losujme o ni, komu připadne.“ Tak se měl splnit výrok Písma: 'Rozdělili si mé šaty a o můj oděv losovali.' Právě tak to vojáci udělali.

To je tvůj syn. To je tvá matka.

U Ježíšova kříže stála jeho matka, příbuzná jeho matky Marie Kleofášova a Marie Magdalská. Když Ježíš uviděl svou matku a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl rád, řekl matce: „**Ženo, to je tvůj syn.**“ Potom řekl učedníkovi: „**To je tvá matka.**“ A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě. *Dokonáno je.* Potom, když Ježíš věděl, že už je všechno dokonáno, řekl ještě: „**Žízním.**“ Tak se mělo splnit Písmo. Stála tam nádoba plná octa. Nasadili tedy na yzop houbu naplněnou octem a podali mu ji k ústům. Když Ježíš přijal ocet, řekl: „**Dokonáno je.**“ Pak sklonil hlavu a skončil.

* *Chvilé tiché modlitby vkleče*

A hned vyšla krev a voda.

Protože byl den příprav, takže mrtvá těla nesměla zůstat na kříži přes sobotu - tu sobotu totiž byl velký svátek požádali židé Piláta, aby byly ukřižovaným přerazeny nohy a aby byli sňati. Přišli tedy vojáci a přerazili kosti prvnímu i druhému, kteří s ním byli ukřižováni. Když však přišli k Ježíšovi, viděli, že už je mrtvý. Proto mu kosti nepřerazili, ale jeden z vojáků mu kopím probodl bok a hned vyšla krev a voda.

Ten, který to viděl, vydává o tom svědectví a jeho svědectví je pravdivé. On ví, že mluví pravdu, abyste i vy věřili. To se stalo, aby se splnil výrok Písma. 'Ani kost mu nebude zlomena.' A na jiném místě v Písmě se říká: 'Budou hledět na toho, kterého probodli'.

Zavinuli Ježíšovo tělo s vonnými věcmi do pruhů plátna.

Josef z Arimatie, který byl Ježíšovým učedníkem, ale ze strachu před židy jen tajným, požádal potom Piláta, aby směl sejmut Ježíšovo mrtvé tělo, a Pilát mu to dovolil. Přišel tedy a sňal jeho tělo. Dostavil se tam i Nikodém, ten, který k němu přišel jednou v noci, a měl s sebou směs myrhy a aloe, asi sto liber: Vzali tedy Ježíšovo tělo a zavinuli ho s těmi vonnými věcmi do pruhů plátna, jak mají židé ve zvyku pohřbívat. Na tom místě, kde byl ukřižován, byla zahrada a v té zahradě nová hrobka, kde nebyl ještě nikdo pochován. Tam tedy položili Ježíše, protože u židů byl den příprav a hrobka byla blízko.

➔ **K Božímu slovu (z publikace od paulínky Evangelium na každý den 2016)**

Král, Mesiáš/Ženich, soudce světa, na místě zvaném Lithostrotos, hebrejsky Gabbatha, usedl na stolec. Nyní na místě zvaném Lebka, hebrejsky Golgota, vystupuje na svůj trůn: kříž. Zde Syn člověka, vyvýšený a oslavený, dovádí své poslání do konce. Učedníci se ho na začátku ptali: „Kde bydlíš?“ (Jan 1,38). Nyní vidí, kde přebývá král Izraele, Boží Syn: na kříži.

† **Z Buly papeže Františka k Svatému roku milosrdenství (z čl. 16)**

V Lukášově evangeliu máme další důležitý aspekt, jak prožívat s vírou tento rok milosrdenství. Evangelista vypráví, jak se Ježíš po návratu do Nazareta vydal podle svého zvyku do synagogy. Vyzvali jej, aby přečetl Písmo a komentoval jej. Šlo o pasáž z proroka Izaiáše, kde stojí: „Duch Páně je nade mnou, protože mě Hospodin pomazal, poslal mě zvěstovat radostnou zprávu pokorným, obvázat ty, jimž puká srdce, oznámit zajatým propuštění, svobodu uvězněným, hlásat Hospodinovo milostivé léto“ (Iz 61,1-2). „Milostivé léto“ Páně je tím, co toužíme prožívat. Tento svatý rok s sebou přináší bohatství Ježíšova poslání, které zní v prorokových slovech: přinášet slovem i činem útěchu chudým, oznamovat osvobození těm, kdo jsou uvězněni v nových formách nevolnictví moderní společnosti, navracet zrak tomu, kdo už nevidí, protože se stáhl sám do sebe, a navracet důstojnost tomu, kdo ji postrádá. Ježíšovo kázání se znovu stává viditelným v odpovědích víry, které jsou křesťané povolání dávat svým svědectvím. Ať nás provázejí apoštolova slova: „Kdo prokazuje milosrdenství, ať to činí s radostí“ (Řim 12,8).